

raadsinformatiebrief

raadsinformatiebrief

registratiedatum: 15 april 2010
registratienummer: 2010/17738

Onderwerp

Bouwfraude / onderzoek Rijksrecherche.

1. Inleiding/aanleiding

Op 28 januari 2009 hebben wij u geïnformeerd over het feit dat de Rijksrecherche een opsporingsonderzoek heeft ingesteld. Inmiddels is daarin het eind-proces-verbaal opgesteld en heeft het Openbaar Ministerie besloten om tot vervolging over te gaan van drie ambtenaren van de gemeente Heerlen, zes ambtenaren van andere overheden dan de gemeente Heerlen en drie medewerkers van Janssen de Jong Infra BV. Over de vervolging van andere bij deze zaak betrokken personen (daaronder bevinden zich geen Heerlense ambtenaren) wordt pas op een later moment besloten.

Uit het door de Rijksrecherche opgemaakte zaaksdossier "CLEVELAND" zijn ons de dossiers 5, 6 en 9 ter hand gesteld, die handelen over het onderzoek naar drie ambtenaren van de gemeente Heerlen. Van twee van hen is de aanstelling inmiddels beëindigd. Het grootste deel van de informatie uit deze dossiers is u al bekend uit eerdere raadsinformatiebrieven. Op onderdelen bevatten de dossiers echter ook nieuwe informatie of een verduidelijking van eerder bekende informatie. Met deze brief willen wij u daarover "bijpraten". Dit vindt u terug in hoofdstuk 2.1 van deze brief.

Daarnaast willen wij u door middel van deze brief informeren over de stand van zaken in de civiele procedure die door Janssen de Jong Infra BV en Ippel Civiele Betonbouw B.V. tegen de gemeente Heerlen wordt gevoerd. Dit vindt u terug in hoofdstuk 2.2 van deze brief.

In hoofdstuk 2.3 informeren wij u over enerzijds de informatie die wij ontleen aan het vorengenoemde dossier 9 en anderzijds over ons personeelsbesluit ten aanzien van de 3^e ambtenaar.

Met het oog op de nieuwkomers in de raad hebben wij de eerdere raadsinformatiebrieven ter inzage gelegd bij de Griffie.

2.1 Nieuwe en aanvullende informatie uit de dossiers

Onderstaand volgt de weergave van fraude met afvalstoffen en van handelingen die de werking van de vrije markt verstoren.

2.1.1 fraude met afvalstoffen / uitleg van het principe

Als van een weg het asfalt vervangen wordt, kiest de gemeente Heerlen er sinds jaar en dag voor om dat in één arbeidsgang er af te fresen. Dat gaat namelijk vlugger en beperkt de overlast. Noodzakelijkerwijs moet dan een

pag. 1

laagje van de wegfundering worden meegefreest, waardoor het asfalt bij deze werkwijze als afvalstof wordt afgevoerd. De stortkosten bedragen dan (volgens het in 2008 geldende raamcontract met de firma Vossenbergh) € 36 per ton. Gelet op deze keuze heeft de hierna beschreven fraude géén financiële gevolgen voor de gemeente Heerlen. Wel ontstaat, op het moment dat deze fraude slaagt, de vertraging en extra overlast die de gemeente juist had willen voorkomen. Ook is het alleen mogelijk om op deze wijze te handelen als de ambtenaar die toezicht houdt daaraan zijn medewerking verleent.

Als het te fresen asfalt teevrij is en laagsgewijze wordt afgefreest, komt asfalt vrij dat na bewerking in een asfaltfabriek geschikt is voor hergebruik. De stortkosten daarvan bedragen geen € 36 maar € 8, wat een prijsverschil van € 28 per ton is. Er moeten dan wel extra kosten gemaakt worden voor het meermaals, in laagjes, affresen van het asfalt en het transport daarvan naar de asfaltfabriek. Uit de dossiers blijkt dat Janssen de Jong Infra BV aan deze werkwijze de voorkeur geeft omdat zij daar geld aan over houdt. Bovendien ontstaat daardoor de mogelijkheid om de stortbonnen die de gemeente Heerlen verstrekt voor het afvoeren van het asfalt te gebruiken voor het afvoeren van asfalt dat is vrijgekomen bij andere werkzaamheden. Bij de hierna te noemen werken aan de Beersdalweg en de Breukerweg betreft het hoeveelheden asfalt van 5.132 respectievelijk 901 ton. Het financiële belang bedraagt daarmee € 28 x 6.033 = € 169.000 ex bijkomende frees- en transportkosten. (Het vorenstaande bedrag is een gemeentelijke berekening gebaseerd op gegevens uit de dossiers van de Rijksrecherche).

De vorenstaand omschreven werkwijze moet onderscheiden worden van andere uit de dossiers blijkende praktijken die wel financiële schade opleveren:

- het op kosten van de gemeente Heerlen afvoeren van meer asfalt dan de hoeveelheid die is vrijgekomen bij het werk voor de gemeente Heerlen;
- het gebruik van door ambtenaren van de gemeente Heerlen verstrekte stortbonnen waar geen werk bij hoort voor het afvoeren van asfalt van derden.

De omvang van de hierdoor veroorzaakte schade is niet uitgerekend door de Rijksrecherche, althans niet in de dossiers waarover de gemeente beschikt. Daaruit blijken echter wel de volgende zaken:

- de Rijksrecherche houdt er rekening mee dat tot 300 stortbonnen ten onrechte zijn verstrekt;
- in afwijking van het standpunt van de Rijksrecherche gaat de gemeente Heerlen er van uit dat ca. 162 van de vorengenoemde 300 stortbonnen door de fa. Reef zijn gebruikt voor het afvoeren van het asfalt van de aan haar gegunde vernieuwing van de Beersdalweg, op grond van een controle van de door Vossenbergh gefactureerde bonnen. Het aantal frauduleuze stortbonnen schatten wijzelf daarom op 138;
- de firma Vossenbergh verklaart dat op stortbonnen van de gemeente Heerlen bijna altijd teerhoudend asfalt wordt ingeleverd;
- de Rijksrecherche becijfert het voordeel per stortbon op € 250 bij teevrij en € 750 bij teerhoudend asfalt.

Indien wij op basis van deze gegevens zelf een berekening uitvoeren komen wij op een schadebedrag van 138 bonnen x € 600 (de gemiddelde schade per bon) = € 82.800. (Het vorenstaande bedrag is een gemeentelijke berekening gebaseerd op gegevens uit de dossiers van de Rijksrecherche en onze eigen correctie daarop).

2.1.2 fraude met afvalstoffen / vernieuwen Beersdalweg

Uit het analyserapport dd. 23 juni 2008, opgesteld door het gecertificeerde laboratorium van Janssen de Jong Infra Support, blijkt dat het te fresen asfalt op de Beersdalweg teevrij was. Het bestek voor de Beersdalweg, opgesteld door ambtenaar L.P. vermeldt ten onrechte dat er teerhoudend asfalt gefreest moet worden. Dat betekent dat op de door de gemeente te verstrekken stortbonnen teerhoudend asfalt vermeld wordt.

Het werk wordt gegund aan wegenbouwbedrijf Reef, vanwege het feit dat zij voor een iets lager bedrag hebben ingeschreven dan Janssen de Jong Infra BV. Reef voert het te fresen asfalt te goeder trouw af als afvalstof naar Vossenbergh. Janssen de Jong Infra BV blijft vervolgens in zijn depot in Meerssen zitten met een berg teerhoudend asfalt die hiertegen ingewisseld had moeten worden.

Op verzoek van regiodirecteur M.J. kijkt ambtenaar L.P. de inschrijfstaat van Reef na, om te onderzoeken of daar fouten in zitten die alsnog tot uitsluiting moeten leiden. Dat blijkt niet het geval te zijn. Na telefonisch overleg tussen ambtenaar L.P. en regiodirecteur M.J. verwijdt de eerstgenoemde het laboratoriumrapport uit het dossier, zodat Reef daarvan geen kennis kan nemen.

Later probeert regiodirecteur M.J. om Reef er toe te bewegen het vrijkomende asfalt te laten afvoeren naar de asfaltcentrale van Janssen de Jong Infra BV in Roermond en in plaats daarvan teerhoudend asfalt uit het depot te Meerssen in te leveren bij Vossenbergh. Dit mislukt, omdat Reef niet bereid is tot een gesprek.

2.1.3 fraude met afvalstoffen / rotonde Breukerweg

De gemeente Heerlen had het bestek groot asfaltonderhoud 2008 gegund aan Baars. De inschrijving van Janssen de Jong Infra BV op deze aanbesteding is destijds niet in ontvangst genomen wegens een foute

referentie op de enveloppe (abusievelijk was daarop "Palemig" vermeld). Omdat Baars failliet gaat, moet de dringend vereiste vernieuwing van de rotonde Breukerweg opnieuw aanbesteed worden.

Op voorstel van ambtenaar L.P. wordt dit werk aan Janssen de Jong Infra BV gegund onder de werking van de raamovereenkomsten Hoensbroek / Heerlerheide, niettegenstaande dat die slechts opdrachten tot € 10.000 toelaten. Het resultaat daarvan is dat de rotonde op tijd nieuw geasfalteerd wordt. Dit geeft regiodirecteur M.J. echter wel de kans om zijn probleem met teerhoudend asfalt in het depot te Meerssen op te lossen door middel van de hiervoor beschreven "wisseltruc".

Als bij dit project, ten gevolge van een misverstand in het depot te Meerssen, aanzienlijk meer asfalt wordt afgevoerd dan redelijkerwijze bij het vernieuwen van een rotonde vrij komt, meldt de firma Vossenbergh dat aan de gemeente. Dit wordt door Janssen de Jong Infra BV hersteld door terugbetaling van € 21.600 aan de gemeente.

Onderstaand volgt de berekening van de schade t.g.v. fictieve opdrachten en de pogingen om het personeelsbeleid te beïnvloeden

2.1.4 fictieve opdrachten

Uit het onderzoek van de Rijksrecherche blijkt dat in 2008 in totaal 447 werkopdrachten zijn verstrekt aan Janssen de Jong Infra BV op basis van de raamcontracten Heerlerheide / Hoensbroek. Van minimaal 126 opdrachten wordt aangenomen dat zij gefingeerd zijn. De Rijksrecherche rekent uit dat daarmee een bedrag van € 323.642,20 is gemoeid (ex Btw). Daarnaast zijn er 33 verdachte opdrachten. Worden die meegeteld dan is hier volgens de Rijksrecherche een bedrag van in totaal minimaal € 404.102,89 mee gemoeid.

Bij het vorenstaande zijn veertien opdrachten, waarbij geen bedrag is vermeld, niet meegeteld. Volgens onze berekening is daarmee een bedrag van € 35.000 gemoeid. (Het vorenstaande bedrag is een gemeentelijke berekening gebaseerd op gegevens uit de dossiers van de Rijksrecherche. Daarbij zijn wij uitgegaan van de gemiddelde opdrachtwaarde bij de fictieve opdrachten, vermenigvuldigd met het aantal).

Deze schadebedragen staan los van de schade ten gevolge van ten onrechte verstrekte stortbonnen en van opdrachten waarbij de in rekening gebrachte eenheden zijn opgeplust of naar boven zijn afgerond.

2.1.5 infiltratiepoging bij gemeente

Uit de dossiers blijkt dat medewerkers van Janssen de Jong Infra BV het personeelsbeleid van de gemeente Heerlen actief probeerden te beïnvloeden toen ambtenaar R.S. van functie wisselde. L.P. heeft toen tijdelijk een aantal werkzaamheden van RS overgenomen. Om de verstrekking van o.a. stortbonnen en fictieve opdrachten aan Janssen de Jong Infra BV te laten doorgaan, heeft LP, door tussenkomst van ambtenaar R.S., een enveloppe met daarin € 1.500 contant ontvangen.

Onderstaand volgt een opsomming van diverse activiteiten waarbij één of meer ambtenaren van de gemeente Heerlen betrokken waren.

2.1.6 bowlen als gift

Uit de dossiers blijkt dat de onkosten, groot € 1.324,40, door Janssen de Jong Infra BV zijn geboekt als kosten op de raamcontracten Heerlerheide / Hoensbroek. Uit de dossiers blijkt niet of en hoe dit bij de gemeente Heerlen in rekening is gebracht. Hierdoor is er geen sprake van aantoonbare en directe schade.

2.1.7 kleiduiven schieten als gift

Uit de dossiers blijkt niet of en hoe dit bij de gemeente Heerlen in rekening is gebracht.

2.1.8 contant geld als gift

Met onze brief van 4 juni 2009 is u al bericht dat de twee Heerlense ambtenaren giften in contant geld hebben aangenomen met een waarde van in totaal ten minste € 22.000.

Dit contant geld werd, zo blijkt uit de dossiers van de Rijksrecherche, gecreëerd door bedrijven die Janssen de Jong Infra BV facturen sturen voor fictief werk. Janssen de Jong Infra BV betaalt de factuur. Soms worden die kosten bij een derde gelegd; zo blijkt uit de dossiers dat in dat kader facturen ter waarde van € 3.168 en € 3.125 op de raamcontracten Heerlerheide / Hoensbroek zijn geboekt. Hier is sprake van aantoonbare en directe schade. Als de kosten worden geboekt op een tegen vaste prijs aangenomen werk, komen zij ten laste van de winst van Janssen de Jong Infra BV. Een gedeelte van het betaalde factuurbedrag wordt door de betrokken bedrijven daarna à contant geretourneerd aan een werknemer van Janssen de Jong Infra BV die dat vervolgens contant kan uitgeven.

2.1.9 bezoek van voetbalwedstrijd EK Zwitserland als gift

Uit de dossiers blijkt dat de kosten à € 8.380 zijn geboekt op het project Binnenring. Omdat dit project op basis van aanbesteding is gegund, komen deze kosten ten laste van de winst van Janssen de Jong Infra BV en treedt hier geen schade voor de gemeente Heerlen op.

2.1.10 diverse diners en lunches als gift

Uit de dossiers blijkt dat de twee ambtenaren (niet tezamen) gemiddeld eens per twee weken door regiodirecteur M.J. op een lunch getraceerd werden. Doorgaans betrof dat een eenvoudig broodje en incidenteel was sprake van een uitgebreidere lunch of diner.

In de dossiers wordt een relatie gelegd tussen deze giften en het door de twee ambtenaren verstrekken van stortbonnen voor teerhoudend asfalt, waarvan de verwerking voor rekening van de gemeente Heerlen komt. Ten aanzien van één bon is dat aantoonbaar. We hebben dit al bij 2.1.1 aangehaald. Tijdens deze lunches werd ook besproken dat opdrachten in tijd naar voren werden gehaald, werden opgeplust, of dat fictieve opdrachten werden verstrekt of afgetekend.

2.1.11 diverse concertkaarten als gift

Uit de dossiers blijkt niet dat de kosten, verbonden aan het verstrekken van concertkaarten voor AD/DC respectievelijk Pinkpop aan ambtenaren ten laste van de gemeente Heerlen is gebracht.

2.1.12 quadrijden als gift

Uit de dossiers blijkt dat de kosten à € 1.542 zijn geboekt op de raamcontracten Hoensbroek / Heerlerheide. Uit de dossiers blijkt niet of en hoe dit bij de gemeente Heerlen in rekening is gebracht. Hierdoor is er geen sprake van aantoonbare en directe schade.

2.1.13 bezoek wedstrijden Roda JC als gift

Uit de dossiers blijkt dat ambtenaren werden uitgenodigd om wedstrijden van Roda JC bij te wonen in de skybox van Janssen de Jong Infra BV. In één geval is aangetoond dat twee ambtenaren voorafgaand aan de wedstrijd met medewerkers van Janssen de Jong BV hebben gedineerd in de Bussinesclub van Roda. De kosten van de vier maaltijden en dranken, ten bedrage van € 226, zijn geboekt op de raamcontracten Hoensbroek / Heerlerheide. Uit de dossiers blijkt niet of en hoe dit bij de gemeente Heerlen in rekening is gebracht. Hierdoor is er geen sprake van aantoonbare en directe schade.

2.2 Civiele procedure

De gemeente Heerlen heeft Janssen de Jong Infra BV en Ippel Civiele Betonbouw BV uitgesloten van de gunning van het werk "rotonde Beersdalweg / stadsautoweg". Beide hebben de gemeente Heerlen daarop in civiele procedure gedagvaard en bestrijden zowel het aanbestedingsbeleid, het besluit tot uitsluiting, als de bevoegdheid om aanbestedingsbeleid vast te stellen. In deze procedure, die dient bij de Rechtbank Maastricht, wordt de gemeente bijgestaan door mevrouw mr. S.C. Brackmann. Zij is een in aanbestedingsrecht gespecialiseerde advocate die in Rotterdam kantoor houdt.

De procedure is inmiddels zo ver gevorderd dat de gemeente toe is aan het indienen van de Conclusie van Dupliek. Dat is formeel het laatste processtuk dat kan worden gewisseld. Daarna kan door partijen nog over en weer worden gereageerd op recent ingebrachte stukken en kan de Rechtbank verzocht worden om het mogen houden van pleidooi. De uitspraak verwachten wij, gelet op de hoge complexiteit van de zaak, niet eerder dan het 4^e kwartaal van dit jaar.

2.3 Personeelsbesluit

Met onze brief van 4 juli 2009 hebben wij u geïnformeerd over het feit dat het dienstverband van een tweetal ambtenaren, verbonden aan de Afdeling Beheer & Onderhoud, is beëindigd. U is daarbij ook meegedeeld dat wij ten aanzien van een derde ambtenaar geen aangifte hebben gedaan omdat hetgeen ons door de Rijksrecherche en betrokkene is bericht, daartoe geen aanleiding gaven.

Inmiddels heeft Justitie besloten om hem te vervolgen. Hij wordt verdacht van overtreding van artikel 362 en/of 363 Wetboek van Strafrecht (aannemen van steekpenningen) en/of artikel 272 Wetboek van Strafrecht (schending ambts-/beroepsgeheim). De Rijksrecherche heeft in het kader van het onderzoek in de Clevelandzaak berekend dat de waarde van de gift minimaal € 17.700,- bedraagt.

Het college heeft, gelet op de aard en de complexiteit van de zaak, besloten om geen eigen onderzoek in te stellen en zich te laten leiden door de uitkomst van het strafproces. Daardoor staat op dit moment niet vast of sprake is van plichtsverzuim en zo ja, of dat plichtsverzuim ook aan de ambtenaar te verwijten valt. Tegen de 3e ambtenaar zijn daarom géén disciplinaire maatregelen genomen, zoals bijvoorbeeld ontslag of schorsing. Wel oefent hij, in overleg met zijn raadvrouw, geen werkzaamheden meer uit in zijn functie als pr-functionaris. Hij verricht nu werkzaamheden in een andere functie, in afwachting van de uitkomst van het strafproces.

3. Bijlagen meegezonden

De onderzoeksdossiers van de Rijksrecherche staan normaliter alleen ter beschikking van de justitiële autoriteiten en de verdachten. Gelet op het grote belang van de gemeente Heerlen heeft het Openbaar Ministerie deze bij wijze van uitzondering aan de gemeente ter hand gesteld, onder voorwaarde van geheimhouding van getuigen en werkwijze.

Gelet op deze voorwaarde worden de onderzoeksdossiers van de Rijksrecherche (in totaal zo'n 8.500 pagina's) niet meegestuurd maar (in elektronische vorm) bij de Griffie ter inzage gelegd. Het college legt daarbij aan de leden van de raad de plicht tot geheimhouding op en stelt de raad bij apart voorstel voor om deze te bekrachtigen.

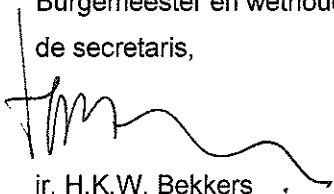
4. Bijlagen ter inzage

Eerdere raadsinformatiebrieven over deze zaak die ter inzage zijn gelegd bij de griffie:

- 28 januari 2009 / 2009/2775;
- 18 maart 2009 / 2009/8111;
- 3 april 2009 / 2009/11147;
- 4 juni 2009 / 2009/19179;
- 30 juni 2009 / 2009/22437;
- 2 december 2009 / 2009/40571.

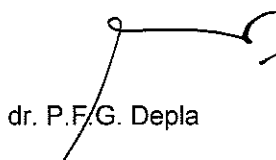
Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,

ir. H.K.W. Bekkers

de burgemeester,

dr. P.F.G. Depla